

קובץ
הערות וביאורים

בלקו"ש, בנגלה ובחסידות

ואתחנן
גליון מ (קמג)

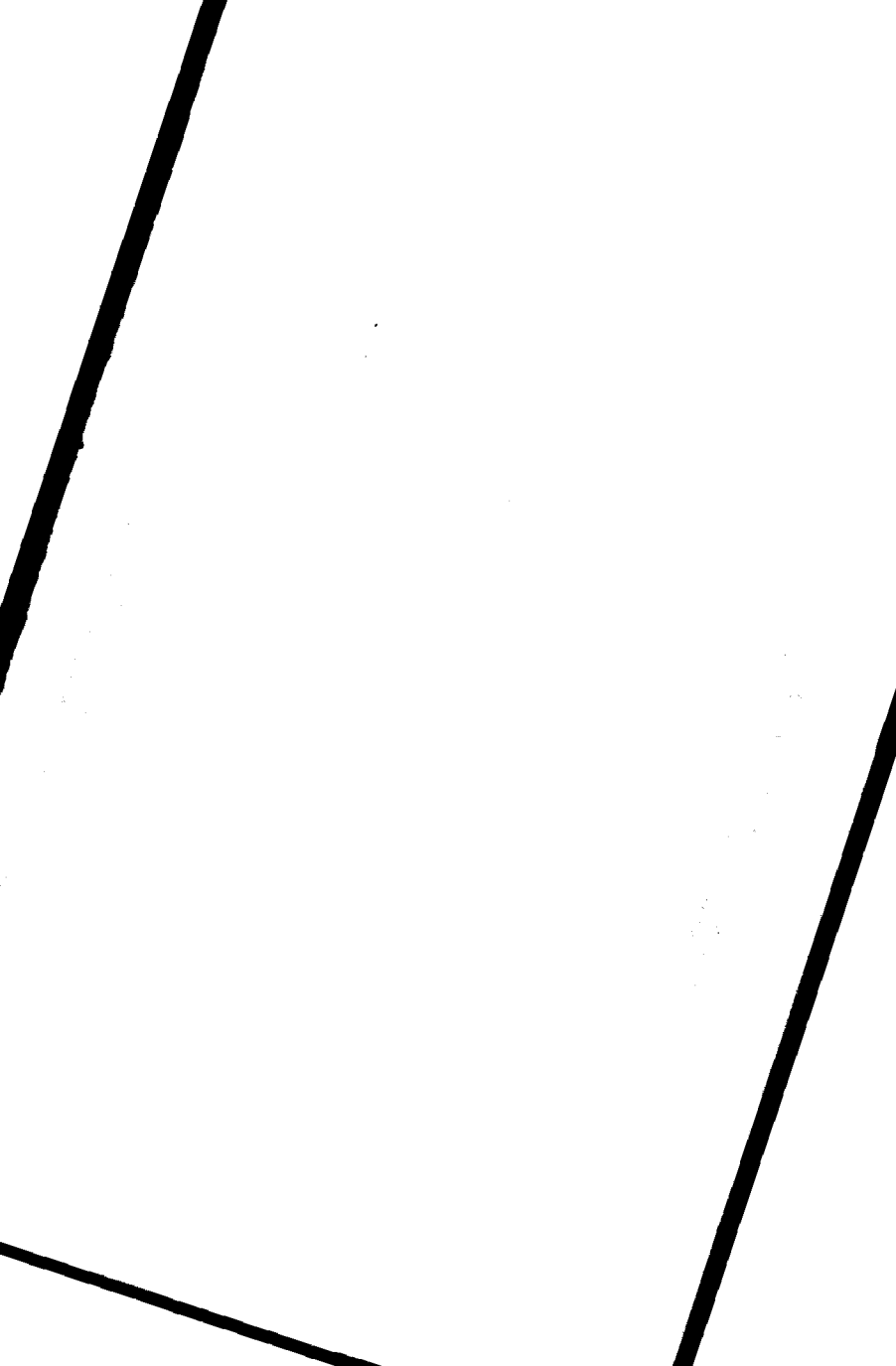
יוצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראַי עוועניו • ברוקלין, ניו יאָרק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושתיים לבריאה

שמונים שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

ת ו כ ן ה ע נ י נ י ם

ל ק ו ט י ש י ח ו ח

- ד ..... חרגום ס"ח ליוונית
- ה ..... בענין הבחירה במקום המקדש
- ו ..... האבן שהיצה לפני המנורה
- ז ..... הקושי בחירגום החורה ביוונית
- ח ..... החסרון בחרגום החורה
- ט ..... כסא"א תחנןן נעשה הזיווג למעלה מאליהם בזכות -
- י ..... קדושת היום
- יא ..... סגולה בפתיחת הארון בחודש הס'

נ ג ל ה

- ט ..... גזירה שמא יעמוד לפוש (גליון)
- י ..... אם צריך לברך ברכת התורה בכותב, ובמהרהר בד"ח

ח ס י ד ו ח

- יא ..... הטעם שלמטה, היסוד למטה מהבנין
- יב ..... העצה לטהר לבו מכל עצב וכו' שלכאו' אינו "קרוב מאד"...
- יג ..... בלבול הנה"א אם הוא מצד החלבשוחו בנה"ב או מצד -
- יד ..... עצם הנה"ב

ש י ח ו ח

- יב ..... עבודת התפלה שמודגש ע"י הנו כעבדים שלא ע"מ לקבל פרס.

ש ו נ ו ח

- יג ..... הערות ללוח היום יום

ל ק ו ט י ש י ח ו ר ת

א. בלקו"ש פ' דברים מביא מ"ש במסכת סופרים: "מעשה בה' זקנים שכחבו לתלמי המלך את התורה יונת והי' היום קשה לישראל כיום שנעשה העגל, שלא היתה התורה יכולה להתרגם כל צרכה" ומקשה דהרי התורה כבר היתה מתורגמת בע' לשון בזמן משה רבינו כמ"ש בריש דברים הואיל משה באר את התורה וגו' ואמרו רז"ל בע' לשון, ועד"ז במ"ש בפ' תבוא וכתבת וגו' באר היטב, וא"כ למה לא היתה התורה יכולה להתרגם כל צרכה, עיי"ש בארוכה.

ויש להעיר בזה דכספר יערות דבש ח"א דרוש ב' מביא ג"כ מ"ש במגילת הענית דע"י התרגום לתלמי המלך הי' חושך ג' ימים (מובא בהערה 15) ושם הקשה ג"כ קושיא הנ"ל דהא כבר כתבו כל התורה בע' לשון כו' ולמה הי' כאן חושך? ומתוך דודאי תורת ה' המימה ונתנה להעתיקה בכל לשון, דהיינו כשהוא נעחק כדין, אבל כשהיא נעחקת בסעות זו היא איסור גמור ופגם גדול לשקר בחורת ה', וא"כ דרך משל, ה' פסוקים יש בחורה שאין להם הכרע, כשהוא בלשון הקודש המקרא נכתב כמו שהוא ויהי' נידון למעלה או למטה, אבל כשעתיק הפסוק בלשון אחר וכי תוכל להעתיק בלשון אחר ג"כ בזה אופן בפסוק שלא יהי' לו הכרע, וא"כ אם שקר בהעחקו הרי העחקת תורת ה' לשוא, וכן בכל הדברים ממש אין פסוק שאין בו פירושים שונים ואיך אפשר להעתיקו שיטבול כל הפירושים, וע"כ נתפוס אחד מפירושים, ואם האמת כפי' השני הלא כזבנו ההעחקת, ואפי' בתחלת התורה בראשית ברא יש פירושים אם פירושו בראשון ברא ה' את שמים, או פי' קודם שברא שמים וארץ הי' תוהו ובוהו, וא"כ אין אפשר להעתיקו על נכון, ולכן בימי משה שעדיין ידעו פי' התורה על בוריו כנמסר להם מפי משה מפי ה' היו יריהם מותרות להעתיק התורה לע' לשון, משא"כ בימי תלמי שכבר בעוה"ר גברה שכחה ועלו פי' שונים בחורה ובמקרא ולזאת הי' קשה להם להעתיקו ולבל יהי' בו ח"ו דבר כוזב מנגד לאמת, עכתו"ד.

ולדבריו הפי' "שלא היתה התורה יכולה להתרגם כל צרכה" הוא כפי' הפשוט, ועד המבואר בהירושלמי (ראה הערה 33), ולכא"ו גם לפי' זה אפ"ל כהמבואר בהשיחה שהי' אותו היום קשה כיום שנעשה העגל, כי חששו מהתוצאות שאפשר לבוא ע"י חירגומם.

ואולי אפ"ל דבהשיחה לא נחית לחירוץ זה, כי מ"ש "שלא היתה התורה יכולה וכו'" משמע שהו"ע בודאות ובהחלט שהי' חסרון מצד הנ"ל, ואילו מסיפור השני משמע דהחסרון הי' רק בהי"ג דברים, אבל בשאר הדברים לא הי' חסרון (וכמבואר בירושלמי, וראה הערה 75), משא"כ לפי' השיחה נחא, כיון דהפי' ב"ולא היתה התורה וכו'" החסרון הי' משום הי"ג דברים, ואכתי יל"ע בזה.

ועי' ג"כ בשו"ח ערוגת הבשם חאו"ח סי' רי"ג שהקשה קושיא הנ"ל ועי' מה שחירץ, ועי' עוד בס' יערות דבש ח"ב

דרשה י' מה שכתב בנוגע לב"ש וב"ה למה הי' קשה לישראל
כיון שנעשה בו העגל, עיי"ש.

ב) במשנ"ת בהתוועדות דש"פ חזון בנוגע לקדושת המשכן
שהיחה לפי שעה בלבד, באותו המזמן שבו עמד המשכן, אבל אחרי
שפירקו המשכן לא נשאר ענין של קדושה כלל במקום זה, כדאי
להביא בזה מ"ש החוס' ביומא מד, א, בד"ה בשילה בא"ד וז"ל:
אבל במשכן לאחר שנסעו משם ופירקוהו והעמידוהו במקום אחר
איך חייבין על מקומו הראשון, עכ"ל. משמע מלשונם דאפי'
אחרי הפירוק נשאר קדושת המקום כ"ז שלא העמידוהו במקום
אחר, וכך משמע דסב"ל לרבינו גרשום במנחות צה, א, דאיתא
בברייתא שם בשעה סילוק מסעות קדשים נפסלים ביוצא וזבים
משתלחים חוץ למחיצתם דפי' רש"י דזה קאי לשעת מסעות דשם
אוה"מ עליו לגבי סמאים, ורבינו גרשום מפרש "שאיך ראוין
להכנס באותו מקום שהי' בו אוהל מועד מפני שהי' קדוש",
דגם מזה משמע כשיטת החוס' דעד שלא העמידוהו במקום אחר
עדיין הי' קדושה על המקום. אבל יל"ע בטעם הדבר.

ובמשנ"ת דהרמב"ם לא נקט הלשון בחירה לגבי האיסור
בשאר מקומות, כי אפ"ל בחירה שאינו שולל מקומות אחרים,
ראה לשון הרמב"ם הל' יסודי התורה פ"ט ה"ג: "כגוף אלי'
בהר הכרמל שהקריב עולה בחוץ וירושלים נבחרת לכך והמקריב
בחוץ חייב כרת", הנה כאן כתב הלשון בחירה דמחמת זה אסור
במקום אחר, אלא שכמובן כאן כוונתו לבחירה שהיא לעולם,
וכאן מדבר רק בכללות הדבר, לא כבהלכות ביהב"ח שמשמיע
עצם הדין שיש איסור על מקום אחר, ולכן שם מפרש הדין
בפרטיות יותר.

ובמשנ"ת בנוגע למשכן שילה שהי' קדושתו בדוגמת ענין
המשכן, דאחר שחרב פקע קדושת המקום, ראה במהרש"א שבועות
טו, א, בחוד"ה אין שכתב דבמשה לא הי' למשכן שום קביעות
מקום ולא הי' צריך לקדש המקום בהיקף ב' חודות ובשירי
מנחה אלא שהמשכן נתקדש במשיחה, משא"כ במשכן שילה שהוא
מקרי מנוחה בקביעות מקום והי' אבנים למטה, ע"כ הוה צריך
לקדש המקום כו' ע"כ. משמע מזה שיש הפרש בין המשכן לשילה,
אלא דבהשיחה נתבאר רק צד השוה שבהם שלאחר שילה שם עוד
המשכן, ראה נשאר שם קדושת המקום, וזהו גם בשילה, דלכן הותרו
הבמות אח"כ במקום אחר, משא"כ בנוגע למקום המקדש.

ובמשנ"ת דבענין בחירה ישנם כמה אופנים, יש להעיר במ"ש
הרד"ק (מלכים א' ח, יג) עה"פ משון לשבתך עולמים: "כי גלגל
ושילה ונוב וגבעון לא היו עולמים כי לא היו הם המקום הנבחר
אשר נאמר עליו אל המקום אשר יבחר ה'", ועי' ג"כ בב"ר (פ'
ע' - ט"ו) עה"פ ושם הגדולה לאה, גדולה במתנותי' כהונה
לעולם ומלכות לעולם כו' וכתיב זאת מנוחתי עדי עד, ושם
הקטנה רחל קטנה במתנותי' יוסף לשעה כו' ושילה לשעה ובשבת
אפרים לא בחר, ע"כ. משמע דלא הי' ענין הבחירה בשילה, וקשה
ממ"ש בספרי פ' תבא (פיסקא ב') והלכת אל המקום אשר יבחר
ה' זה שילה ובית העולמים. אלמא שיש שם בחירה, וכך הוא

בספרי ט' ראה עיי"ש שיש בחירה בשילה, אבל לפי המבואר שבחירה גופא ישנם כמה אופנים מובן בפשטות, דהא דאמרינן שלא הי' שם בחירה היינו בחירה שהוא לדורות עד שמאז מושלל מקום אחר לעולם, דבחגרה זו היחה רק במקום המקדש.

ג) בהענין שנתבאר אודות האבן שהי' לפני המנורה ובה שלש מעלות, דלא נתבאר גובהה של אבן זו כי הדבר חלוי בגבהו של הכהן הזקוק לאבן, ולא מצינו שרק כהן גבוה יכול להדליק ולהטיב כו' לכן הי' צריך לאבן לעמוד עלי' כו', הנה מכללות הענין משמע דאי"ז דבר הכרחי שצריך לעלות עליו כו' וחלוי לפי הגובה של הכהן, הנה לכאו' אפשר לומר דעפי"ז אפשר לתרץ מה ששאלתי בגליון כ" ש.ז. סי' א' בלקו"ש פ' יחרו ש.ז. דשם נתבאר הטעם דלמה דוקא בהמזבח יש איסור לעלות במעלות, ולא הי' איסור במעלות האולם, כי דוקא במזבח יש להם צורך להעבודה ממש ולא במעלות האולם עיי"ש, ושאלתי מהרמב"ם הנ"ל דאבן היחה לפני המנורה ובה שלש מעלות, ושם הרי יש צורך משום העבודה ממש היינו הסבת הנרות, ולמה לא נצטוו לעשות כבש, דהרי בשעה שהוא עומד על המעלה הוא עושה העבודה עצמה? עיי"ש בארוכה.

ולפי הנ"ל אולי אפ"ל דמעלות אלו לא היו מוכרחים כלל כנ"ל, ולכן ליכא ע"ז האיסור דלא תעלה במעלות וכו', ויל"ע בזה.

אבל לכאו' מסחימה לשון הגמ' והרמב"ם שעלי' הכהן עומד וכו', משמע דזה הי' בתמידות, ועי' ג"כ בפירש"י ר"פ בהעלותך שכ"כ (אלא שכתב רק מעלה אחת) ובספרי למדו זה ממ"ש בהעלותך את הנרות, משמע שהי' דבר הכרחי תמיד, ועי' בפיהמ"ש להרמב"ם תמיד סוף פ"ג שכתב וז"ל: וכבר ביארנו בשלישי דמנחות שגובה המנורה י"ח ספחים, נמצא שהיא כגובה האדם בשוה, ולפיכך צריך להתרומם מעל הארץ, ואחר כך יוכל להתקין את הנרות ולהדליקן, עכ"ל.

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי
- ר"מ בישיבה -

ב. בהליקוט לש"פ דברים ש.ז. מביא הא דאיתא במס' סופרים "מעשה בה' זקנים שכחבו לחלמי המלך את התורה יוונית והי' היום קשה לישראל כיום שנעשה העגל".

שצ"ל מהו השייכות בין שני ענינים אלו,

ומדייק בזה שזהו "כיום שנעשה העגל" ולא כעבודת העגל וכיו"ב.

ומבאר בזה שהקושי בהיום שנעשה העגל הי' (בעיקר) מה שע"י זה נגרם שיעבדו את העגל למחר. וע"ד זה הי' התירגום ללשון יוונית "דאס גיט א ארט אז פון דעם זאל ארויסקומען א טעות - בשעה א גוי (חלמי המלך) וועט נאכדעס לערנן חורה (אין לשון יון) ווי זי איז מתורגם בדיוק כל צרכה איז מעגליך ער זאל ניט פארשטיין דעם ריכטיגן פירוש כו'" עיי"ש בהשיחה.

היינו שהקושי בהתירגום הוא שע"י זה יש עלולית שילמדו חורה שלא כפי הכוונה הנכונה.

אבל (כמו שממשיך בהשיחה) מכיון שלא חורגם כל צרכה ושינו בה י"ג דברים, לא רק שלא הסתעף מזה איזה ענין הפכי, אדרבה ע"י זה נמסכה אחדות ה' גם לאוה"ע.

ולפי המשך השיחה משמע שהחסרון שיכולה להימשך כתוצאה מתירגום הוא לא החסרון משינוי הפירוש הבאה כתוצאה מהתירגום אלא אדרבה הוא החסרון הוא דוקא בזה שיתרגמוהו כראוי ויראה הגוי ביוונית אותו התורה כמו שהיא בלה"ק.

[באמת לכאורה הי' שייך אותו חסרון גם אם מלמדים את הגוי לשון הקודש]

ודוקא ע"י זה ששינו בו כמה דברים "לא תירגמוהו כל צרכה" שללו החסרון שיכול להימשך מזה.

ולפי"ז נמצא שהפי' במס' סופרים הוא לכאורה לא בפירוש הפשוט,

שבפשוט לומדים שהחסרון בהתירגום הוא שלא תירגמוהו כל צרכה, ולפי הפי' בהשיחה נמצא שמצד שלא היתה החורה יכולה להתרגם כל צרכה (מצד חסרון צדדי). וכשמחילים להתרגם אין יודעים אולי יתרגמוהו כל צרכה וזהו הקושי.

[באמת זהו מתאים עם פי' הכסא רחמים (הובא בהערה 73) דחמשה זקנים לא תרגמוהו לבסוף. ולפי"ז מהו הקושי? אבל לפי פירוש השיחה מובנ.]

* * *

ג. שם בהשיחה שכתוצאה מהתירגום ע"י ע"ב זקנים. באופן ד"לא כל צרכה" נמשך הדין דאין התורה מתורגם אלא יוונית.

ולא הבנתי, אם לומדים שהחסרון בתרגום הוא שאין התרגום יכול למסור בדיוק מה שכתוב בתורה אזי יכולים לחלק בין לשון יוונית לשאר לשונות. אבל אם החסרון הוא אדרבה, בזה שמפרשים התורה כמו שהיא למה אין יכולים לעשות אותם שינויים באיזה לשון שהוא.

ואדרבה מלשון הירושלמי משמע שהחסרון הוא כשאינ מתרגמין כל צרכה. ודוקא בלשון יוונית שיכולה להתרגם כל צרכה מותר. ומהשיחה משמע שהחסרון הוא דוקא אם יתרגמוהו כל צרכה ואף שבהערה 34 מנאר שהפירוש בהשיחה הוא רק במס' סופרים אבל לא בירושלמי. אבל לפי"ז לא הבנתי המשך הדברים של, דכתוצאה מהא דלא תירגמוהו כל צרכה (שזהו מעלה רק לפי הפירוש בהשיחה) נסתעף המעלה דמוחר לתרגם ליוונית שטעמו כמו שמפורש בירושלמי שיכולין לתרגמו כל צרכה.

הרב יעקב מאזעסאהן
- ברוקלין נ.י. -

ד. בלקו"ש חט"ו בהוספות ע' 546 ביאר בענין שאין אומרים
 חננו במנחה ער"ח ב' אופנים (1) וז"ל: נפעל ע"י עיצומו של יום
 (2) וע"י עבודת ישראל עיי"ש בארוכה.
 ילח"ע מס' איש חי פ'חשא אוה ו' וז"ל. הימים שאין אומרים בהם
 ודוי וי"ג מדות ונפ"א בודאי הזווגים נעשים למעלה, אך נעשים מאלהם
 בזכות קדושת הימים ההם, כך מרגלא בפומיהו דרבנן המקובלים
 ז"ל ושמתו אומרים שמנהג החסידים לכוין כ"ז במחשבה בלבד,
 כי כן דרכן לכוין במחשבה כל מצוה שנדחין מחמת שבת כגון
 חקיעת שופר ונטילת יולב, ואם חאמר הימים שהם חול גמור
 שלא אמרו בהם ודוי ונפ"א מחמת דהי' חחן או מילה בבית
 הכנסת איך יהיו נעשים שלימות הזווגים למעלה בחפלה הציבור
 שהתפללו באותה בית הכנסת, החשובה לזה דתפלת אותה הציבור
 נשלמת מתפלת ציבור אחר שעשו ודוי ונפ"א, יען כי לבסוף
 נכללים כל התפלות של כל הקהלות זע"ז ועולים יחד, ובסה"ק
 מקבציאל עשיתי חזוק לטעם זה ממ"ש מהרח"ו ז"ל בשער הכוונות
 בדרוש הס"ת, וז"ל: זמן הרבה התפלל מורי ז"ל בביתו בעשרה
 ולא חשש שיהי' שם ס"ת לקרות בו בין בחול בין בשבת עכ"ל,
 ואיך תהי' תפלתו של רבינו נר ישראל חסדה ח"ו מן הארות
 סוד פתיחת ההיכל וס"ת וקריאת ס"ת, אלא מוכרח לומר שסמך
 בזה על שאר קהילות שמוציאין ס"ת באותם הימים, דמה שעושים
 בשאר קהילות יועיל גם לקהלה שלו כי הכל נכלל יחד, ועד"ז
 אני אומר דהמתפלל עם הציבור והאריך בתפלתו ולא שמע
 החזרה, שגם תפלתו תהי' שלזמה בסוד החזרה, מאחר שנכללת
 עם תפלת אותם הציבור והוא יפה מהן, מאחר שבאמת הוא מתפלל
 עמהם ביחד.

ודע כי בסה"ק מקבציאל הבאתי דברי הרב אל"י בשפת אמת
 דף ק"ב ע"ד בשאלה שנשאל הרב החסיד זמירת ארץ על ימים
 שאין בהם נפ"א מכח מנהג כמו ימים אחר פסח ואחר סוכות
 וכן ימי מילה וחחן וכיוצא, דמניעת נפ"א בהם לא נזכר בדברי
 חז"ל, וכתב הירא אח דבר ה' והבא בסוד ה' צריך שיאמר ויעבור
 ונפ"א בינו לבין עצמו וכו' ע"ש, ואנא עבדא פקפקתי בדבריו,
 וגם מה שהוכיח מר"ח פקפקתי עליו בזה וגם על סדרת הרב אל"י
 שחידש מעצמו לכוין בברכת שים שלום פקפקתי, ורק עמ"ש לכוין
 במחשבה הודיתי וחבא עליו ברכה, וכתב לי ידידנו הרה"צ החסיד
 מהר"א מני נר"ו שמצא מפי הרב החסיד היר"א ז"ל, שכתב וז"ל מנהג
 קדום בבית אל יכב"ץ לכוין כל הכוונות בלב בין החזרה לקדיש
 ע"כ.

ד.פ.ד.

- ברוקלין נ.י. -

ה. ראיתי בספר "עבודת הקודש" (מהחיד"א ס"ג) סעיף ד'
 ז"ל: הע"י שמי שנכנסה אשתו בחדש הס' לעיבורה נזהר לעשות
 החושב שהוא מצות פתיחה ההיכל והוא מנהג יפה ע"כ. ויש לו
 סמך עד"ה, ע"ש הכוונות דרוש קריאת ס"ת, שההיכל הוא בתי'
 היסוד דאי' וענין הפתיחה הוא בקיעת היסוד בעת לידת הז"א
 לחוץ שה"ס גילוי אורות הס"ת.

וגם בספר "רפאל המלאך" מערכת מעוברת. כותב וז"ל:

גולה שלא תהי' מקשה לילד שכאשר חגיע לחודש ה'ט' ישתדל
הבעל במצוות פתיחת הארון והוצאות ספר חזרה ע"כ.

אולם במכתב המובא בלקושי שיחות חלק י"ז ע' 470
כותב אד"ש וז"ל: ומהנכון הי' שבלי בליטות ישתדל בפתיחת
הארון בימי הקריאה בס"ח, עד לאחר הלידה בשעה טובה
ומוצלחה עכ"ל.

ויש להעיר דהרי בהמכתב לא כתוב שיעשה זאת בחודש
ה'ט' דוקא?

ויתכן שהמכתב נכתב לכ"ק אד"ש בחודש ה'ט' או בסמיכות
לזמן הזה.

(שאו הי' נהוג שנשים בחודש החשיעי להריונן נכנסו
ליחידות. וכן יתכן שהי' בריחוק מקום לכן כתב מכתב במקום
להכנס ליחידות.) וממילא יתכן שהחשבה מחיטת לחודש
החשיעי.

יעקב בן שלמה

נ ג ל ה

ו. מ"ש הר"ש שי' מרזב בגליון קמא וז"ל: מי שיש לו חפץ
בכיסו, ובעת יציאתו בשבת מביחו לא שם לבו לזה שאסור לו
לצאת מביחו כיון שיש חפץ בכיסו, אולם אם הי' צריך להחפץ
שבכיסו הי' מכניס ידו ליטול אותו, צריך ביאור אי זה נקרא
שכח שבת עכ"ל.

לכאן אין כוונתו באופן שהוא ידע בבירור שיש אצלו
חפץ אלא שלא שם ליבו שיש איסור לצאת עם חפץ בחוץ, כי הרי
זהו בודאי שגגת מלאכה, אלא בודאי שכוונתו באופן שלא הי'
אז בדעתו שיש אצלו חפץ, אף שאם הי' צריך להחפץ הי' נזכר
בזה,

ואם כן הוא הרי לכאן יכולים לדייק מלשון אדה"ז בסי'
רנ"ב סעי' י"ז וז"ל: אבל אם לא הי' נזכר מהחפץ משחשבה לא
הי' עובר על איסור של תורה שלא אסרה תורה אלא מלאכת מחשבת
עכ"ל. שמשון "אם לא הי' נזכר מהחפץ" ולא "אם שכח מהחפץ"
משמע לכאן שמדבר באופן כזה שהי' לאו אדעתו שיש אצלו חפץ,
ועוד הרי זיל בתר טעמי' כי מאחר שלא הי' אז בדעתו שהוא
מוציא חפץ הרי אינה מלאכת מחשבת.

ואח"כ ממשיך וז"ל: ולהחזיר לביתו עם היות שאם יעמוד
לפוש ואח"כ יכניס לביתו יהי' זה איסור דאורייתא אבל מדוע
נחוש לזה, כיון דכל טעם חזרתו לביתו הוא משום לא לעבור
על איסור שבת ומשו"ז אינו ממשיך ללכת כדרכו, מדוע נחוש
שישכח על איסור שבת ויעמוד לפוש, ובפרט שמשו"ז ירוץ לביתו,
ונשו"ז יזכור שלא לעמוד באמצע. עכ"ל

ועפי"ז צ"ל שכל ההיתר לחזור לביתו עם החפץ הוא באופן
של ריצה וכמדומה לי הודגש כן בגליונות הקודמים,

ואח"כ ממשיך וז"ל: ובפרט שגם לולא זה אין מוכח

שצריכים לחוש לשמא יעמוד לפוש, כי בסימן שמ"ז ס"ס הוא
בזינא דלכתחלה ומשום שמא יעמוד לפוש, ויהי' איטור בעמידתו
... אבל אין ראי' שחוששים שמא יעמוד לפוש ואח"כ יכנס
לרה"י, ושאי' בדיעבד אסור עכ"ל, והנה שאלתו בשחים א)
ביש לחלק כי שם האיטור בהעמידה עצמה, וכאן החשש שמא יעמוד
ובזה בעצמו אין איטור, אלא שאז יעשה עקירה ואח"כ יכנס
לרה"י, ב) כי שם הוא די' דלכתחילה, וכאן הוא די' בדיעבד.

והנה בענין ב' הענינים וכותב לכאן⁶ להכריח משו"ע
רבנו סי' רסו סעי' יד וז"ל: בד"א כשהוא רץ אבל לילך לאט
לא התירו אפי' אם התחיל מבע"י לפי שלפעמים יעמוד מעט בלא
דעו ויחזור וילך ונמצא עושה עקירה והנחה בשבת, משא"כ
כשהוא רץ יש לו היכר וזכרון בריצה זו שאסור לו לעמוד ולא
יבא לשכוח עכ"ל.

הרי רואים שחושבים גם שמא יעמוד ואח"כ יעשה עקירה
וכו'; וגם הרי שם הוא די' עבד.

אלא שאין ללמוד משם אחרות עצם השאלה לאיטור, כי הרי
כאן הוא מתקן בזה שמכניס לרה"י, כי עי"ז לא יעשה הנחה
ברה"ר משא"כ שם, אלא שלכאן יכולים ללמוד מזה בענין המובא
לעיל שצריך דוקא לרוץ, כי מאי שנא כאן מהדין דשם.

וכמבין שאין ללמוד משם ג"כ להיתר ע"י ריצה עכ"פ, כי
הרי שם הוא בהול על מצונו ולכן התירו לו משא"כ כאן.

הרב פנחס קארץ
- משפיע בישיבה -

פ. בשו"ע או"ח סי' מ"ז ס"ג וס"ד, מחחילה כותב המחבר,
דהכותב בד"ת אעפ"י שאינו קורא צריך לברך ושוב כתב דהמהרהר
בד"ת אינו צריך לברך הרי דס"ל להמחבר דכתיבה כדיבור ולכן
צריך שיברך ברכת התורה משא"כ המהרהר א"צ שיברך דהיהגור לאו
כדיבור דמי (כמ"ש מ"א סק"ב).

אבל ראי' זו מאד מפוקפקת דהמג"א סק"א הניח דבריו
בצ"ע ע"ש, וגם הט"ז סק"ב הניח דבריו בצ"ע, מפני דהכותב
אינו יוחר מהרהר והביא ראי' מגיטין ע"א ע"ש.

ויש לתרץ סתירת המחבר על פי מה שכתב כ"ק אדמו"ר
שליט"א בחידושים וביאורים בש"ס סימן י"ה ס"ב וזלה"ק:
במצות ת"ת שאעפ"י שעיקר ענינה של ת"ת הוא הבנה והשגה
מ"מ בנוגע לברכת החורה הנה המהרהר בד"ת אינו צריך לברך
כי הרהור לאו כדיבור דמי עכ"ל"ק. ומסביר שם לפי שמברכין
רק על חלק המעשה ולא על חלק המחשבה אע"פ שגם על המחשבה
מקיים מצות ת"ת (ומה שכותב אדמו"ר בהל"ת ת"ת פ"ב הי"ב וכל
מה שלומד בהרהור לבד ... אינו יוצא בלימוד י"ת מצות
ולמדתם אותם וכו' עיי"ש בהערה 21).

ולפי"ז א"ש פסקו של המחבר כמין חומר דעל כתיבת ד"ת

שפיר מברך דהלא מצות לימוד התורה יוצא בהרהור ע"י הכתיבה והברכה מברך על מעשה הכתיבה.

ולפי"ז אפשר במקום שאסור לדבר בדברי חורה אבל מותר להרהר כגון בבית המרחץ בחדר האמצעי אפשר ששרי לכתוב דברי תורה מפני שכתיבה אינו רק כהרהור וצ"ע. (וראה במב"ז סי' מ"ז סק"ב שנחפץ בזה).
הרב אברהם משה יוסף קליין
מחיבא נחלת יעקב (ווינער)
- ברוקלין נ.י. -

ח ס י ד ו ת

ט. במאמר באחד לגני חשי"ס או ח"ג מבאר הטעם על מה שלמטה היסוד למטה מן הבנין ולמע' היסוד למעלה מן הבנין, שהוא מצד המעלה שביש הנברא דרשו מן העצמות, ולכן למטה היסוד הוא למטה שהוא יש הנברא ועליו נבנו עולמות העליונים, אבל למע' שבעולמות העליונים אין הכוונה בהם בעצמם, וכל הכוונה בהם שע"י חושלם הכוונה למטה, ואור שלמע' יותר נעלה יותר, ולכן למע' היסוד הוא למע'. ועפי"ז מבאר מה שבאגה"ק סכ"ט שהוא ממשיך מצוות לעמודים הוא משנה הממשל להנמשל שבמשל אומר שהעמודים נצבים בארץ וראשם מחובר בחקרה, ובמצוות אומר שהמצוות נצבים ברום המעלות ונמשכים למטה, ומבאר שזהו עפ"י הכלל הנ"ל ועפ"י הביאור הנ"ל, עיי"ש.

ולכא' עפ"י הביאור הנ"ל שבעולמות העליונים שיעקר ענינם אינם בשביל עצמם כ"א בשביל המטה, וא"כ בהמצוות שנמשכים למע' למטה הי' צ"ל מודגש מעלת המטה, ולמה בכאן מודגש מה "שנצבים ברום המעלות" וכמו שמבאר בהמ"מ שם שזהו מלשון "נצב מלך" שהיסוד וחוזק הוא ברוב המעלות.

ואפשר לומר כי באות ד' שמבאר הטעם למה יש האמיתית הוא דוקא ביש הנברא ולא בענינים רוחנים ולא ברוחניות הענינים, ומבאר הענין מה שגבוה גבוה יותר נמצא במטה מטה יותר, ומשמע מהביאור שהמע' שביש נברא הוא דוקא בעצם גשם הנברא, לא בענינם הרוחניים שלו, ולכן אפשר לומר שגם זה מה שהכלית השתלשלות העולמות הוא בשביל עולם התחתון היינו בשביל גשם עולם התחתון, משא"כ מה שהמצוות נמשכים למע' למטה, שזהו רוחניות הענינים שבהמטה בזה מודגש מעלת המעלה, והיינו מה שלמעלה יותר הוא נעלה יותר.

וי"ל שהכוונה כמו שמבאר שם בהמאמר שיש שני ענינים בהמצוות, שיש רוחניות המצוות שזהו מה שאומר בברכת המצוות "אשר קדשנו במצותיך" המצוות דישנם כבר למע' והוא ממשיתם ע"ע, ואח"כ כשמקיימם בגשמיות הוא מחדר אותם עם העצמות, והיינו כשהם בגשמיות הם באמת למע' מכוון שהם בעולמות העליונים, וזהו שאומר שנצבים ברום המעלות זהו המצוות כמו שהם ברוחניות וצ"ע בכ"ז

הרב פנחס קארץ
- משפיע בישיבה -

י. בפרק כ"ו כותב ש"עצה היעוזה לטהר לבו מכל ערב ונדנדוד דאגה ממילי דעלמא ואפי' בני חיי ומזוני מודעת זאת לכל מאמר רז"ל כשם שמבין על הטובה כו' ופירשו בגמ' לקבולי בשמחה" ומפרש שם שהשמחה היא בגלל שהוא מעלמא דאחכסיא ולעת"ל תחגלה מכסוי' ומסביר כ"ק אד"ש בלקו"ש ח"א ע' 284 שעצה זו האמורה בפרק זה הוא ענין שצריך לחכות על לעתיד לבוא משא"כ העצות האמורות באגה"ק בסי' כ"ב וכן באגה"ק סי' י"א שבהם לא צריך לחכות על לעת"ל (עיי"ש בפרטיות בהבדל שבין סי' י"א לסי' כ"ב) עכ"פ העצה שבפרק כ"ו לקבל יסורים בשמחה הוא ענין שצריך לחכות לזמן שלעתיד לבוא שאז יזכה שיבוא בטוב הנראה והנגלה.

ולא זכיתי להבין הרי כל העצות האמורות בתניא צריכות להיות "קרוב מאד" ומאחר ועצה דר' היא רק שלעת"ל יזכה לטוב הנראה והנגלה איך הוא קרוב מאד לכל אדם ואעפ"י שביאת משיח הוא דבר שיכול להיות קרוב מאד בכל זה האדם המתכוונן נמצא במצב של יסורים ונמצא בגלות וצריך להיות שינוי המצב שיהי' גאולה משא"כ העצות האמורות באגה"ק פכ"ב ופי"א הם "קרובים מאד" גם בזמן הגלות וא"כ למה נקט אדמוה"ז עצה זו ולא הביא רק העצות של אגה"ק.

* * *

יא. בפרק כ"ח שולל טעות העולם שטועים להוכיח מנפילת המח"ז מכלל שאין תפילתם כלום וכו' והאמת הי' כדבריהם אם היתה נפש אחת לבדה וכו' אבל באמת לאמיתו הן שתי נפשות הנלחמות זו עס זו במותו של אדם כל אחת חפצה ורצונה למשול בו ולהיות המוח ממולא ממנה לבדה וכל הרעורי תורה ויראת שמים מנה"א וכל מילי דעלמא מנה"ב רק שהאלקות מוגבלת בה.

ומסביר בשיעורי תניא לר"י ויינברג שבמלים אלו "רק שהאלקות מלובשת בה" רוצה אדמוה"ז להדגיש שמאחר ונה"א חושבת בכוונת התפלה מה מפריע לה שנה"ב חושבת מח"ז וע"ז אומר רק שהאלקות מלובשת בה שלכן המחשבות זרות של נה"ב מבלבל את נה"א בכונת התפילה.

ולא הבנתי הרי אדמוה"ז כותב קודם, שכל נפש רוצה שהמוח יהי' ממולא ממנה לבדה ובאותו רגע שרצונה של נה"א שהמוח יהי' ממולא רק ממנה גם הנה"ב נלחם שהמוח יהי' ממולא רק ממנה ובודאי זה מבלבל וכמו בגשמיות כששני אנשים נאבקים על אותו מקום לכובשו באותו זמן בודאי מבלבלים א' לשני וא"כ בלי החלבשות נה"א בנה"ב זה מבלבל אותה במח"ז של נה"ב?

הרב בנימין ברנשטיין
- נחלת הר חב"ד -
אה"ק

ש י ח ו ת

יב. בהתועדות ש"פ נשא ש.ז. (הנחה בלה"ק אוח לה) הו' כעבדים שלא ע"כ לקבל פרס קשורה ומודגשת במיוחד... עבודת התפלה, כללות ענין התפלה הוא - בקשת צרכיו מאת הקב"ה... וא"כ אינו כובן כיצד אפשר לומר... שלא ע"מ לקבל פרס... הרי

עבודת התפלה ... ענינה בקשת צרכיו מהקב"ה, היינו שהקב"ה יתן לו "פרס"... וא"כ הוראה זו... היא בניגוד לכאורה לכללות המ"ע ותפלה.

והביאור בזה: ההוראה דאנטיגנוס היא שמצד ההנהגה ד"מילי דחסידותא", הנה כאשר מתפלל ומבקש צרכיו מאת הקב"ה הרי הוא עושה זאת רק מפני שהקב"ה ציווה מצוה זו ולא משום שנוגע ואיכפח לו מילוי צרכיו כי הוא מונח בענינים נעלים יותר. ע"כ.

ולכאן צ"ל באם אינו נוגע לו החסרון והוא רק מקיים המצוה עשה שצריך להתפלל על צרכיו. א"כ לא יבקש באמת, כי הלא מצוה זו אינה כמו הנחת תפלין שהיא פעולה שמקיים ויכול לקיים אותה בכל האופנים, ובכל אופן עושה המצוה הוא מקיים המצוה, ובמילא יכול לעורר בזה חיות גדול ששמה בקיום מצוה ה'.

אבל תפלה הרי עיקר עבודתה לא הדיבור בפה אלא העבודה בלב, ואם אינו חסר לו דבר הלא א"א לו לבקש הדבר באמת, ובמילא חסר לו ג"כ בהמצוה, דוגמא לדבר כמו שא"א ציווי על אהבת ה' והציווי הוא על ההתבוננות שיעורר האהבה.

גם צ"ל מכאן משמע שזהו מדריגה הכי נעלית בעבודת התפלה, ומתועדות די"ב תמוז ש.ז. לכאן ה' משמע המעלה הכי נעלית בעבודת התפלה היא: תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו, הענין ד"איך וויל זע גארניט איך וויל נאר דיר אליין, שרוצה רק עצמות.

והנה בשיחות ובמקומות אחרים (אינני זוכר המ"מ) מתבאר שגם בבקשת והתקשרות להעצמות ישנם שני אופנים א) שרוצה להיות קשור בהעצמות ומ"מ עדיין זהו רצון הנברא שהוא רוצה להיות קשור בעומ"ה, וישנו אופן ב) נעלה יותר שהוא כמו בדרך ממילא כי כל מציאותו הוא מציאות העצמות ולכן רצון העצמות הוא רצונו.

והנה עפ"יז אפשר לבאר לכאן קושיא הנ"ל כיון שהוא מצוה להתפלל על ענין שחסר לו וזהו רצון ה' והמצוה א"א שתתקיים אם לא שירגיש שחסר לו, לכן באמת נרגש בו החסרון ומתפלל ומבקש באמת, ובעומק יותר אפשר, שמצד העצמות הכל צריך להיות במילואו וכאשר ישנו חסרון, היינו שישנו חסרון והעלם והסתר על גילוי העצמות שזהו היפך כוונת העצמות ולכן שבקש באמת על מילוי החסרון שלא ע"מ לקבל פרס, אלא משום שיחמלא רצונו ית'.

הרב אברהם קארן
- מיאמי פלא. -

ש ו נ ו ת

הערות ללוח היום יום

ג. י"ט שבט "מצות עשה הראשונה, ובל"ה הרמב"ם "לידע שיש שם מצוי ראשון ממציא כל נמצא כו' וידיעת דבר זה מ"ע וכמ"ש אנכי ה"א"...

ראה קונטרס לימוד החסידות ע' 16,

"כ"א שבט "חובת נשי ובנות החסידים יחיו לעמוד בשורה ראשונה בכל מפעל של חזוק הדת בכלל, ובפרט בענין סהרה המשפחה..."
מכ"כ"ז, שבט תרצ"ז.

"כ"ז אדר א' "אמור" אמר: אמת איז דער דרך המיצוע, א נטי' לימין אויף מחמיר זיין אויף זיך און געפינען אין זיך חסרונות..."
המכ"ג דפס ג"כ בס' תו"ח ע' שח.

"ט' אדר ב' "גודל התשוקה להתקשרות, יכול להשביע רק כאשר ילמוד מאמרי החסידות שאומר הרב וכותב, כי בראית פנים בלבד לא סגי."

ראה לקו"ד ח"א ע' נ.

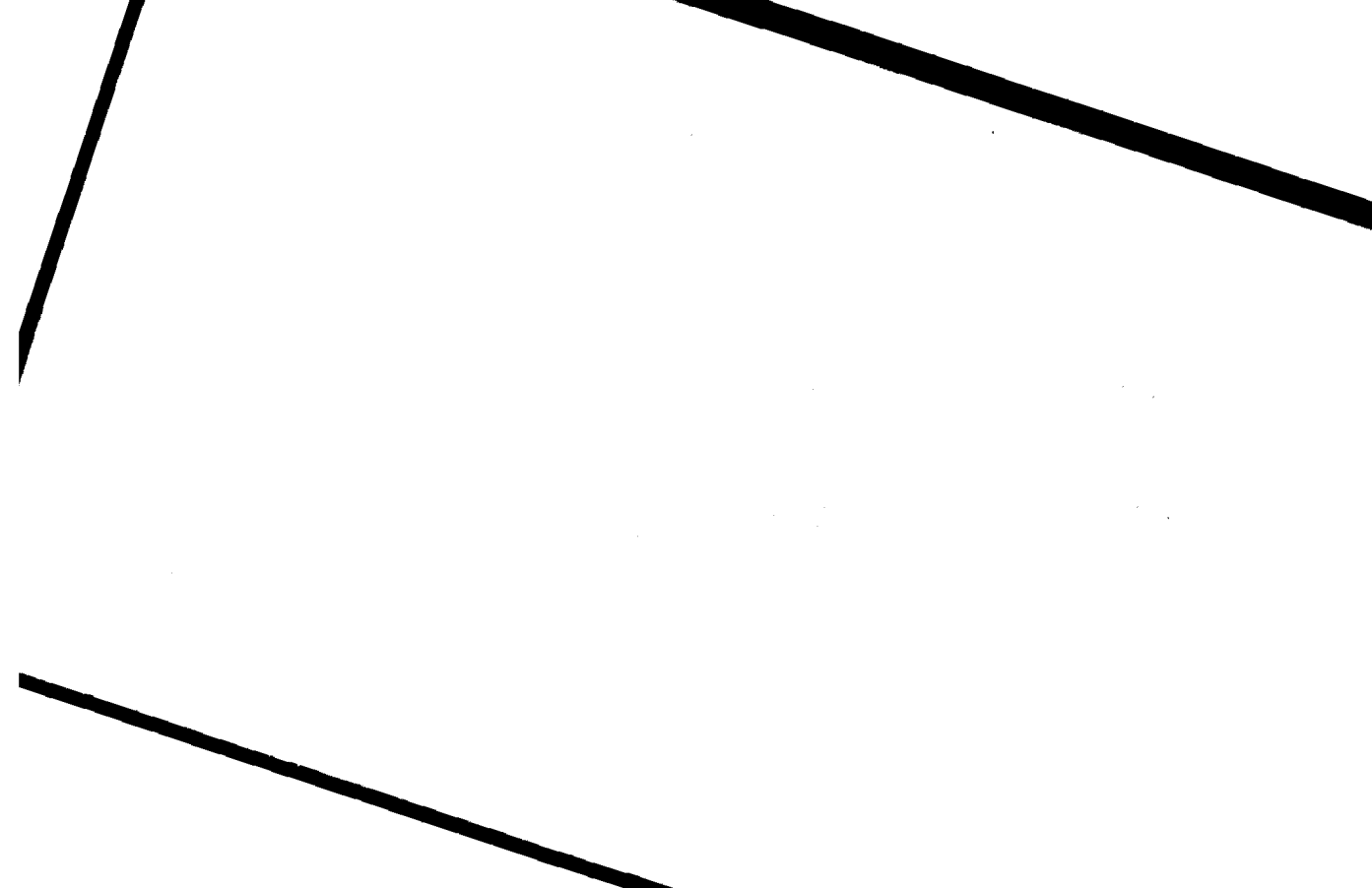
"י"ב אדר ב' "דער אנהויב פון פרשות הקרבנות איז: אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. עם האט געדארפט שטיין אדם מכם כי יקריב גו'..."

סה"מ קונט' ח"ב ע' חנ. וראה קונט' לימוד החסידות

ע' 20.

הרב משה זאקליקאפסקי

- ברוקלין נ.י. -

לזכותו ולזכות בני משפחתו שיחיו

נדפס ע"י א' מאנ"ש